

Asia: VN/30101/2021

Lausuntopyyntö virkarikossäännösten uudistamista koskevista selvityksistä

Onko muutoksia tapahtunut siinä, missä laajuudessa rikosoikeudellinen virkavastuu on katsottava tarpeelliseksi?

Vastaus

-

Har det skett ändringar i fråga om behovet av omfattningen av straffrättsligt tjänsteansvar?

Svaran

-

Tuleeko rikosoikeudellisessa virkavastuussa säilyttää laaja ja suppea virkavastuu, vai tuleeko virkavastuun eri henkilöryhmissä olla yhtä laajaa?

Vastaus

-

Bör inom straffrättsligt tjänsteansvar bibehållas brett och snävt tjänsteansvar eller bör tjänsteansvaret i olika persongrupper vara lika omfattande?

Svaran

-

Tuleeko rikosoikeudellisen virkavastuun aineellisena keskeisperusteena julkisen vallan käyttämisen (RL 40:11 5 kohta) sijaan olla julkisen hallintotehtävän/julkisen tehtävän hoitaminen?

Vastaus

Bör den materiella centralgrunden för det straffrättsliga tjänsteansvaret i stället för utövning av offentlig makt (SL 40:11 5 punkten) vara skötseln av offentlig förvaltningsuppgift/offentligt uppdrag?

Svaran

Huomioita rikosoikeudellisen virkavastuun henkilöryhmistä?

Vastaus

Ammattisotilaan, rajavartiomiehen ja poliisin on virkatehtävissään ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hän menettele tavalla, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta viranomaistehtäviin kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

Jo yksistään nämä yksityiselämää koskevat virkavelvollisuudet ovat poikkeuksellisia. Tähän nojautuen näillä virkamiesryhmillä virkavastuu on katsottu usein tavanomaista laajemmaksi ja tältä osin oikeudellinen vastuu työstään ja sen seurauksista tavanomaista ankarammaksi.

Nyt virkavastuuta ja sen säätelyä tarkastellessa olisi syytä tarkastella näiden poikkeuksellisten erojen perusteita, kohtuullisuutta sekä sitä, miten ajantasaisia ne ovat yhdistettynä virkamiehen virkavastuuseen. Erityisesti käyttäytymisvelvoitteen konkretiasta olisi syytä tuoda esiin tämän päivän selvennyksiä, mitkä ja millaiset teot ovat omiaan heikentämään näiden virkamiesten luottamusta hoitaa asianmukaisesti virkaansa vastuullisesti.

Lisäksi virkarikosten (RL 40) ja sotilasrikosten (RL 45) suhdetta toisiinsa on syytä selventää, koska RL 40:13:ssä on säädetty, että ammattisotilaiden virkarikoksia ovat myös RL 45:n rikokset. Tällä on ammattisotilaiden oikeusturvan kannalta merkitystä, koska jos esimerkiksi ammattisotilas, tai rajavartiolaitoksen sotilastehtävässä palveleva, on saanut RL 45:n soti-laskurinpitomenettelyssä tuomion, ei RL 40:n tutkinnalle tulisi olla edellytyksiä moititun teon ollessa sama.

Observationer gällande persongrupperna av straffrättsligt tjänsteansvar?

Vastaus

Voitaisiinko rikosoikeudellisen virkavastuusäätelyn rakennetta kehittää huomioon ottaen rikosoikeudellinen laillisuusperiaate?

Vastaus

-

Kan strukturen hos den straffrättsliga tjänsteansvarsregleringen utvecklas under beaktande av den straffrättsliga legalitetsprincipen?

Svaran

-

Näkemyksenne rikoslain ulkopuolisista rikosoikeudellista virkavastuuta koskevista säännöksistä?

Vastaus

-

Er åsikt om de straffrättsliga tjänsteansvarsreglerna utanför strafflagen?

Vastaus

-

Mahdollisia kehittämistarpeita rikoslain yksittäisissä virkarikossäännöksissä?

Vastaus

-

Eventuella utvecklingsbehov beträffande strafflagens enskilda bestämmelser om tjänstebrott?

Svaran

-

Mahdollisia kehittämistarpeita virkarikosten seuraamuksissa?

Vastaus

Asian jatkovalmistelussa tulee arvioida selvityksessä esitetty ehdotus arvioida kokonaisuudessaan virkavastuun vastuujärjestelmää. Lakiin tulee sisällyttää säädökset, jotka turvaavat virkamiehen oikeudet kaksoisrangaistavuuden eli ne bis in idem-periaatteen toteutumisen osalta. Kyseessä on kuitenkin yksi oikeuden käynnin perussäännöistä, joka ei samalla tavalla heijastu ammattisotilaalle, poliisille ja rajavartiolaitokselle langetettavissa mahdollisissa seuraamuksissa. Ne bis in idem -periaatteen toteutuminen tulee turvata virkarikossäännösten uudistuksessa.

Eventuella utvecklingsbehov i fråga om påföljderna för tjänstebrott?

Svaran

-

Arvionne arviomuistiossa esitetyistä ehdotuksista?

Vastaus

-

Er bedömning om förslagen i promemorian?

Svaran

-

Arvionne selvityksessä esitetyistä ehdotuksista?

Vastaus

-

Er bedömning om förslagen i utredningen?

Svaran

-

Muita huomioita

Vastaus

Lain eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista (269/1974) sekä muiden oikeudenkäyntikuluja koskevien säännösten ajantasaistaminen virkarikossäännösten uudistamisen ja kehittämisen yhteydessä

Virkamiestä koskevan oikeussuojan tulee olla parempi kuin yksityisillä tahoilla liittyen korostuneesti suoraan heidän virkatehtäviensä suorittamispakkoon. Virkamies ei voi jättää virkatehtäviään suorittamatta tai valita niitä, ja he ovat tehtävänsä suorittamisen osalta jatkuvan tarkastelun ja korostuneesti mahdollisen seuraamuksen alaisena. Virkamiehen joutuessaan oikeudellisten toimenpiteiden kohteeksi on kohtuutonta, että oman oikeusturvan varmistaminen ja siihen liittyvä kuluriski kohdentuu puhtaasti yksittäisen virkamiehen eikä työnantajan kannettavaksi, jonka määräyksestä tehtäviä suoritetaan. Laki antaa virkamiehelle nykytilassa vain rajattua suojaa, jota virkamies joutuu täydentämään henkilökohtaisesti yksityisillä oikeusturvavakuutuksilla. Työnantajaviraston rooli tulee saattaa osaksi kokonaisuutta.

Övriga synpunkter

Svaran

-

Järvinen Aki
Upseeriliitto ry.